

СОДРЖИНА

Василиса Прекрасна	6
Репка	17
Баба Рога.....	19
Принцот Иван, жар-птицата и сивиот волк.....	25
Разбојници	39
Јовче – будалчето	45
Гуски-лебеди	49
Мажот - домаќин	51
Мажот и жената.....	52
Златниот коњ	53
Морскиот цар и Василиса Премудра	66
Елена Премудра	75
Златниот прстен	81
Оди таму – не знам каде, донеси го – не знам што	84
Маша и мечокот	100

Василиса Прекрасна

Во некое царство си живеел трговец. Дванаесет години тој живеел со жена си и имал само една ќерка, Василиса Прекрасна. Кога мајката умрела, девојчето имало само осум години. Пред умирање мајката ја викнала ќерка си, извадила една кукла од под постелата, ѝ ја дала и ѝ рекла:

- Слушај, Василиса! Запомни ги и исполни ги моите последни зборови. Јас умирам и како родителски благослов ти ја оставам куклава; чувај ја постојано со себе и никому не покажувај му ја, а кога ќе те снајде некаква несреќа дај ѝ нешто да касне и прашај ја за совет. Таа ќе касне и ќе ти каже како да се спасиш од несреќата.

Потоа мајката ја бакнала Василиса и умрела.

По смртта на жена си, трговецот, како што било ред, жалел, а потоа почнал да размислува да се прежени. Тој бил многу добар човек. Не можел да си најде млада невеста, но затоа му се допаднала една вдовица. Таа веќе била во години, имала две ќерки, кои биле речиси колку Василиса, – па така се погодила, ем домаќинка ем мајка. Трговецот се оженил за вдовицата, но се прешол, зашто таа не била добра мајка за Василиса. Василиса, пак, била најубава девојка во селото, а маќеата и нејзините посестрими ѝ завидувале на убавината, ја мачеле со секакви работи за да заслаби од премаленост и да поцрни од сонцето и ветерот. Невозможно било да се живее со нив!

Василиса правела сè што ќе ѝ кажеле, без притоа да се бунува и секој ден станувала сè поубава и покрупна, а маќеата и нејзините ќерки слабееа и огрдувале од злоба, без оглед на тоа што постојано седеле со скрстени раце како некои

госпоѓи. Како се случило тоа? На Василиса ѝ помагала куклата. Како инаку ќе се снаоѓало девојчето со сета таа работа? Затоа се случувало Василиса да не го дојаде јадењето, ами да го остави последното залче и, навечер, кога сите ќе легнеле да спијат, таа се затворала во својата одаја и ѝ велела на куклата:

- Кукличке, касни го залчево и несреќата моја ислушај ја! Живеам дома, кај татко ми, но без никаква радост и среќа; лошата маќеа постојано ме мачи. Научи ме како да живеам и што да правам?

Куклата ќе си каснела, па потоа ќе ѝ дала совет на Василиса и притоа ќе ја утешела, а следното утро ја завршувала сета нејзина работа, а Василиса си се одморала во ладовината, си берела цвеќиња, а леите биле навадени, зелката полиена, водата донесена и печката разгорена. Куклата ѝ кажувала на Василиса и која билка да ја земе за да се заштити од сонцето. Убаво било да се живее со куклата.

Поминале неколку години. Василиса пораснала и станала мома. Сите ергени од градот ја гледале, а ќерките на маќеата никој и не ги забележувал. Маќеата се лутела и им велела на ергените: „Не ја давам најмладата пред постарите да ги омажам!“

Еднаш трговецот решил да замине од дома на подолго време по работа. Маќеата се преселила во друга куќа, покрај која имало густа шума, а во шумата, на една полјанка, си стоела куќичка, а во куќичката живеела Баба Рога: таа не дозволувала никој да ѝ се приближи и ги јадела луѓето небаре се пилиња. И, така, маќеата постојано ја испраќала Василиса во шумата по нешто, но таа постојано се враќала дома здрава и жива: куклата постојано ѝ го покажувала патот и не ѝ дозволувала да се приближи до куќарката на Баба Рога.

Дошла есента. Маќеата на сите три девојки им дала вечерни задачи: едната ја натерала да везе, другата да плете чорапи, а Василиса да преде. Маќеата ги изгаснала огновите и оставила да гори само една свеќа во собата во која работеле девојките, а таа отишла и си легнала. Девојките работеле. Свеќата почнала да се разгорува, па една од ќерките на ма-

ќеата зела маша да го поправи огнот, но наместо тоа ја изгаснала свеќата.

- Што ќе правиме сега? – велеле девојките. – Ќе немаме оган цела ноќ, а нашите задачи не се завршени. Треба некој да отрча кај Баба Рога и да донесе оганче.

- Мене ми е светло од иглата – рекла таа што везела. – Јас нема да одам.

- И јас нема да одам – рекла таа што плетела чорапи. – И мене од игливе за плетење ми е светло.

- Ти треба да одиш по оганче – завикале двете. – Оди кај Баба Рога! – и ја истуркале Василиса од собата.

Василиса отишла во својата одаја, ја поставила веќе подготвената вечера пред куклата и ѝ рекла:

- Кукличке, касни го залчево и несреќата моја ислушај ја: ме праќаат да одам кај Баба Рога, а таа ќе ме изеде!

Куклата си каснала, очите ѝ заблескале како свеќички.

- Не плаши се, Василиса! – рекла таа. – Оди кај што те праќаат, само земи ме и мене со себе. Кога си со мене Баба Рога ништо не може да ти направи.

Василиса се подготвила. Ја ставила куклата во џебот и, крстејќи се, тргнала во густата шума. Одеа Василиса и се тресела од страв. Одеднаш, пред неа излегол коњаник: тој бил бел, облечен во бело, коњот му бил бел, а и коњската опрема била бела, – во дворот почнало да се разденува. Продолжила Василиса понатаму, кога пред неа се појавил друг коњаник: тој бил црвен, облечен во црвено, коњот му бил црвен – сонцето почнало да изгрева.

Василиса одеа цела ноќ и цел ден и дури следната вечер се нашла на полјаната на која била куќарката на Баба Рога; оградата околу неа била направена од човечки коски, а одозгора човечки черепи со очи; наместо столбови крај вратата – човечки нозе; наместо резиња – раце, наместо клучалка – вилица со остри заби. Василиса занемела од ужас и се вкочанила. Одеднаш, гледа, повторно доаѓа коњаник: црн, облечен во црно и на црн коњ. Скокнал тој преку вратата на Баба Рога и исчезнал, како в земја да пропаднал – се стемнило. Но темнината не траела долго: од черепите на оградата

почнале да светкаат очите и сета полјана станала светла, како среде бел ден. Василиса се тресела од страв, но не знаејќи каде да бега, останала на своето место. Наскоро од шумата се слушнал страшен шум: дрвјата се треселе, сувите лисја шумолеле. Од шумата дошла Баба Рога – со толчникот тера, а зад себе трагите со метла ги брише. Дошла до вратата, застанала и почнала да мириса наоколу, па завикала:

- Ух-ух! Мириса на човек! Кој има тука?

Василиса ѝ се приближила на старицата со страв, ниско се поклонила и ѝ рекла:

- Јас сум, бабичке! Крките на мојата макеа ме испратија кај тебе по оганче.

- Добро, – рекла Баба Рога – ги знам јас нив, дојди кај мене и поработи малку, па ќе ти дадам оганче, а ако не сакаш тогаш ќе те изедам!

Потоа се свртела кон вратата и извикала:

- Еј, клучалки мои цврсти, отклучете се, еј порти мои широки, отворете се!

Портите се отвориле и Баба Рога влегла, по неа влегла и Василиса, а потоа портите повторно се затвориле. Откако влегла во одајата Баба Рога се раскомотила и ѝ рекла на Василиса:

- Дај што има да се јаде од печката, гладна сум.

Василиса запалила светлина од три черепи што биле на оградата и почнала да вади јадење од печката за Баба Рога, а за јадење имало десет луѓе. Од визбата донела квас, мед, пиво и вино. Баба Рога сè изела и сè испила. На Василиса ѝ оставила само малку чорба, крајче леб и парче свинско. Пред да си легне Баба Рога ѝ рекла на Василиса:

- Утре, кога ќе заминам, исчисти го дворот, измети ја куќарката, направи вечера, испери ги алиштата, оди во амбарот, земи пченица и исчисти ја. И сето тоа да си го направила, оти ќе те изедам.

По таквата закана Баба Рога за'рчела, а Василиса ја ставила храната од старицата пред куклата, почнала да лее солзи и рекла: